VNG

Stedennetwerk G40

PLATFORM31
kennis en netwerk voor stad en regio

Opvang, huisvesting en begeleiding van alleenstaande minderjarige vreemdelingen

Inspirerende voorbeelden uit de gemeentelijke praktijk

Inhoud

1 Inleiding 3

2 Huidige situatie 3

3 Praktijkvoorbeelden 6

3.1 Heerenveen 7

3.2 Apeldoorn 9

3.3 Amersfoort 11

3.4 Amstelveen 13

3.5 Schouwen-Duiveland 15

3.6 Tilburg 17

4 Aandachtspunten 19

4.1 Zorg voor passende opvang en begeleiding van AMV-jongeren 19

4.2 Betrek omwonenden en de lokale gemeenschap 19

4.3 Investeer in lokale en regionale samenwerking 20

4.4 Ontwikkel en deel kennis over effectieve aanpakken 20

Colofon 21

1 Inleiding

Alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV) zijn jongeren die alleen of samen met andere kinderen of 'vreemde' volwassenen naar Nederland komen en hier asiel aanvragen.[1] Deze jongeren hebben in Nederland recht op onderdak, onderwijs, gezondheidszorg en begeleiding, ongeacht hun verblijfsstatus.

Gemeenten zien het belang van een goede landing en start van AMV-jongeren in Nederland met een doorlopende lijn in opvang, begeleiding en onderwijs. Vanwege knelpunten in het opvangsyteem, onvoldoende passende opvangplekken en langdurige asielprocedures blijkt het een uitdaging om deze doorlopende lijn goed te organiseren.

In deze publicatie presenteren wij praktijkvoorbeelden van gemeenten die, in samenwerking met Nidos en andere betrokken partijen, passende oplossingen hebben gerealiseerd voor de opvang, huisvesting en begeleiding van alleenstaande minderjarige vreemdelingen (AMV-jongeren). Het doel is om gemeenten te informeren over de perspectieven en mogelijkheden om deze groepen te ondersteunen. De voorbeelden zijn beknopte casusbeschrijvingen. Voor nadere informatie verwijzen wij naar de vermelde informatiebronnen en contactpersonen.

2 Huidige situatie

Voor de opvang van AMV-jongeren is een model opgesteld waarin de taken tussen het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) en Nidos (voogdij- en opvangorganisatie voor AMV-jongeren) zijn verdeeld.[2] Er zijn verschillende soorten opvang, in de vorm van opvanggezinnen (Nidos), procesopvanglocaties's (COA), kleinschalige woonvoorziening (COA) en kleinschalige opvanglocaties (Nidos). Elk heeft unieke kenmerken om aan te sluiten bij de leeftijd en het verblijfsperspectief van de jongere (wel of geen verblijfsvergunning en verantwoordelijkheid van COA of Nidos/gemeenten).

Rol COA

Voor jongeren van **15 jaar en ouder zonder verblijfsstatus** is het COA verantwoordelijk. Zij worden opgevangen op een procesopvanglocatie (POA) van het COA, in afwachting van hun asielprocedure. Dit is een opvanglocatie waar 50 tot 80 jongeren van 15 tot 18 jaar samenwonen en waar jongeren in principe zeven weken blijven. Door langdurige asielprocedures loopt dit vaak uit. Na het tijdelijke verblijf op een POA, komt een jongere terecht in een kleinschalige opvang van het COA waar intensieve begeleiding wordt geboden. Jongeren die een verblijfsstatus hebben gekregen, en op dat moment nog minderjarig zijn, verhuizen vanuit de POA of een kleinschalige COA opvang naar kleine wooneenheden of woongroepen van Nidos.[3] Het systeem is in principe zo ingericht dat opvangplekken dicht bij elkaar liggen om regionale doorstroom in de regio en integratie in de buurt te bevorderen.

Rol Nidos

Nidos is een landelijke, gecertificeerde instelling binnen de jeugdzorg, gespecialiseerd in het begeleiden van AMV-jongeren en voorziet middels (tijdelijke) voogdij in het gezag.[4] Hiernaast is Nidos verantwoordelijk voor de jongste groep AMV's: **kinderen tot en met 14 jaar**. Zij worden opgevangen in cultuurgezinnen – gastgezinnen die passen bij de achtergrond van de jongeren. Deze vorm van opvang

[1] Alleenstaande minderjarige vreemdelingen | Asielbeleid | Rijksoverheid.nl
[2] Alleenstaande minderjarige vreemdelingen | Asielbeleid | Rijksoverheid.nl
[3] COA - Asielopvang van jongeren die alleen naar Nederland komen | www.coa.nl
[4] Jeugdbescherming voor vluchtelingen - Nidos

heet *Opvang en Wonen in Gezinsverband (OWG)*. Nidos kiest hier bewust voor, omdat een gezinsomgeving vaak het beste aansluit bij wat jonge kinderen nodig hebben. Het komt ook voor dat kinderen boven de 15 jaar in OWG worden opgevangen als ze bij iemand uit hun familie of sociale netwerk terecht kunnen. Wanneer er geen plek is bij Nidos, gaan soms jongeren van 13 en 14 jaar naar een kleine COA locatie.[5] Ook voor jongeren van **15 jaar en ouder met een verblijfsvergunning** regelt Nidos de opvang. Dat gebeurt in kleinschalige opvanglocaties (KSO):

- Kinderwoongroepen (KWG's): kleinschalige woonvormen met 24/7 begeleiding.
- Kleine wooneenheden (KWE's): zelfstandiger wonen, maar met ambulante begeleiding en 24/7 bereikbaarheid.

De dagelijkse begeleiding wordt verzorgd door vaste partners van Nidos die ervaring hebben met deze doelgroep.[6]

Rol gemeente

Er is momenteel een groot tekort aan opvangplaatsen, zowel bij het COA als bij Nidos. Om opvang te realiseren zijn zij afhankelijk van gemeenten. Zowel het Rijk als het Nidos en COA vragen gemeenten om te helpen om AMV-jongeren duurzame, humane en kindvriendelijke opvang en begeleiding te bieden.

Het zoeken naar passende **locaties voor POA's** is de verantwoordelijkheid van het COA. Gemeenten worden benaderd wanneer er geschikte locaties zijn gevonden en faciliteren vaak de afstemming tussen eigenaren, woningcorporaties, jeugdzorgorganisaties, onderwijs, veiligheid en anderen voor de invulling van de opvang en begeleiding.

Ook het Nidos benadert gemeenten voor samenwerking op het gebied van huisvesting van **jongeren onder 18 met een verblijfsstatus**. Deze jongeren vallen onder de taakstelling huisvesting vergunninghouders voor gemeenten. De gemeente regelt dit in de huisvestingsverordening en in de prestatieafspraken met woningcorporaties en heeft zo een belangrijke rol in de opstartfase van kleinschalige opvanglocaties.

Voor de **huisvesting van jongeren van 18+ met verblijfsstatus en woonachtig in een Nidos-opvang,** is de gemeente ook verantwoordelijk. De gemeente faciliteert vervolghuisvesting, dit kan in natura of via een (gedeeltelijke) gift of lening – via bijzondere bijstand of via de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening.[7] Als een jongere nog onvoldoende zelfredzaam is kan de jongere (tot de leeftijd van 21 jaar) gebruik maken van de Verlengde Opvang op basis van samenwerkingsafspraken en de handreiking van de VNG en Nidos.[8]

Naast huisvesting, is de gemeente ook verantwoordelijk voor inburgering, toegang tot onderwijs, zorg en werk, en begeleiding richting zelfstandigheid en kiezen er dan vaak voor om begeleiding beschikbaar te stellen uit de Jeugdwet/Wmo.

Knelpunten in het opvangsysteem voor AMV-jongeren

Gemeenten worden geconfronteerd met knelpunten in het opvangsysteem voor Alleenstaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV), waarop zij zelf weinig directe invloed hebben. Deze knelpunten hebben echter wel aanzienlijke gevolgen voor de gemeentelijke uitvoering op het gebied van jeugdzorg, onderwijs, huisvesting en integratie.

[5] COA - Opvanglocaties tijdens de asielprocedure | www.coa.nl
[6] Meer informatie over deze kleinschalige opvanglocaties is te vinden in het draaiboek van Nidos: Nidos_draaiboek_boekje_DIG.pdf
[7] Notitie Tijdelijke Commissie Asiel en Migratie (VNG, 2023).
[8] Overgang bij amv's met verblijfsvergunning die 18 jaar worden | VNG) en tijdelijke Afsprakenkader bij vertraagde vervolghuisvesting voor (voormalig) amv met een verblijfsvergunning | VNG

> **Gebrek aan passende opvangplekken**

Er is een structureel tekort aan kleinschalige, veilige en passende opvangplekken voor AMV-jongeren, zowel bij het COA als bij Nidos.[9] Hierdoor verblijven jongeren vaak lange tijd in grootschalige opvanglocaties of nood- of crisisopvang voordat zij kunnen uitstromen naar een kleinschalige COA locatie of opvangplek van Nidos. Omdat er op noodopvanglocaties minder begeleiding geboden wordt, kan een jongere zich moeilijker ontwikkelen.

> **Veelvuldige overplaatsingen**

AMV-jongeren worden regelmatig verplaatst tussen opvanglocaties als gevolg van een tekort aan duurzame psasende opvangplekken. Dit leidt tot verlies van continuïteit in begeleiding en voogdij, wat het opbouwen van vertrouwen en stabiliteit belemmert. Het leidt ook tot onderbrekingen in onderwijs, met leerachterstanden als gevolg, en het verlies van een sociaal netwerk wat de integratie en het welzijn van jongeren ondermijnt. Het is daarom belangrijk dat er voldoende opvangplekken gerealiseerd worden in de amv-keten, zodat jongeren in de omgeving kunnen blijven wonen. Hierin is de doorstroom van een grootschalige locatie naar een kleinschalige locatie essentieel voor de route naar zelfstandigheid.

> **Langdurige asielprocedures**

De lange wachttijden in de asielprocedure, soms tot 1,5 jaar, zorgen voor onzekerheid en stress bij jongeren. Dit heeft een negatieve impact op hun mentale gezondheid en belemmert hun motivatie om te investeren in hun toekomst in Nederland.

Gemeenten zien het belang van een goede landing en start van AMV-jongeren in Nederland met een doorlopende lijn in opvang, begeleiding en onderwijs. Door knelpunten in het asielopvangsysteem voorafgaand aan de aankomst in een gemeente, is het ontwikkelingsproces van een jongere stilgezet en is het voor een gemeente heel moeilijk nog een goede start vorm te geven en de ‘verloren tijd’ in te halen. Ze proberen dit in samenwerking met partners om de kans op een stabiele begeleiding naar zelfstandigheid en integratie mogelijk te maken. In het volgende hoofdstuk presenteren we zes praktijkvoorbeelden uit de gemeentelijke praktijk.

[9] Asielopvang van jongeren die alleen naar Nederland komen | COA

3 Praktijkvoorbeelden

Uitgelichte praktijkvoorbeelden

Gemeente	Opvang	Wat werkt goed?	Wat zijn de successen?	Wat zijn de uitdagingen?
Heerenveen	2 kinderwoongroepen (KWG-Nidos opvang) met in totaal 24 jongeren (15-18 tot 21 jaar) in een appartementencomplex.	Zorg en begeleiding nabij; ervaringsdeskundige begeleiders	Aantal jongeren uitgebreid; samenwerking geïnstitutionaliseerd; uitstroom van jongeren in onderwijs en werk; omwonendencontact	Begeleiding bij schoolverzuim Voor gemeenten: doorstroom en vervolghuisvesting (Fries initiatief urgentieverordening)
Apeldoorn	2 kinderwoongroepen (KWG – Nidos opvang) en 6 kleine wooneenheden (KWE – Nidos opvang) met in totaal 52 jongeren (15-18 tot 21 jaar)	Landelijke methodiek van methodische begeleiding; ervaringsdeskundige begeleiders	Uitstroom van jongeren in onderwijs en werk	
Amersfoort	203 jongeren (15-21 jaar) op diverse locaties (KWG, POA, KWE, gezinsverband). In het geval van gezinsverband kan de leeftijd lager zijn dan 15.	Ketenaanpak van COA opvang tot uitstroom en integratie. Regie door de gemeente en regionale samenwerking.	Meeste jongeren volgen onderwijs, bouwen netwerken op, ontwikkelen zelfstandigheid. Begeleiding en community-building bij uitstroom.	Begeleiding bij overlast, trauma's Voor gemeenten: beperkte/dure huisvesting; verhuizingen (Utrechts initiatief regionale afspraken)
Amstelveen	60 jongeren (15-18 jaar) op POA locatie (COA)	Samenwerking partijen en buurtorganisaties.	Deelname onderwijs en vrijwilligerswerk, sport en cultuur. Doorstroom naar mbo en inburgering.	Begeleiding bij schoolverzuim; begeleiding lastig op grote locatie; passend onderwijs.
Schouwen-Duivenland	1 kinderwoongroep (KWG – Nidos opvang) met 16 jongeren (15-18 tot 21 jaar); 1 kleine wooneenheid (KWE- Nidos opvang) voor doorstroom uit de KWG met 6 zelfstandigere jongeren.	Inzet van ervaren zorgorganisatie; begeleiding nabij; ervaringsdeskundige begeleiders; inzet opbouwweker en mediator.	Jongeren gaan naar school, hebben bijbaantjes, sporten. Vertrouwen van omgeving.	Schoolverzuim (initiatief met sleutelpersonen)
Tilburg	Ongeveer 110 jongeren (18-, of bij verlengde opvang tot 21 jaar) op diverse locaties, KWV, KWE en OWG.	Integrale aanpak met hele lokale AMV netwerk, gericht op doorgaande lijn & preventie	Specifiek jongerenwerk AMV, nauwe samenwerking met lokale partners.	Schoolverzuim, dakloosheid, re-integratie in gezin na gezinshereniging.

3.1 Heerenveen

Succesvolle samenwerking en doorstroom van AMV-jongeren
In 2022 zijn we gestart met deze AMV opvang locatie, een kinderwoongroep (KWG) van Re-Care (contractpartner van Nidos) aan de Hiddingastraat in het centrum van Heerenveen. Het gedeelte waarin de KWG is gehuisvest, maakt deel uit van een groter appartementencomplex. In totaal wonen er 24 jongens die met z'n tweeën op een kamer verblijven. Alle jongens hebben een status en ze hebben verschillende nationaliteiten, veel jongens komen uit Yemen, Syrië of Eritrea. Het gaat om een groep jongens met een verblijfsstatus, in de leeftijd van 15 t/m 17 jaar. Met name het contact met de omwonenden en de uitstroom naar onderwijs en bijbaantjes verloopt bij deze opvanglocatie goed. Het merendeel van de jongens is intussen doorgestroomd naar het mbo. Vrijwel alle jongens hebben een bijbaantje.

Door: Else van der Werf (gemeente Heerenveen)

Hoe ziet de jongerenlocatie eruit?
Re-Care huurt de woningen van woningcorporatie Accolade. Oorspronkelijk was het plan om de woningen 2-4 jaar te huren, maar er zijn geen plannen om te stoppen met de AMV-locatie. Re-care is de contractpartner van Nidos, en verantwoordelijk voor de begeleiding van de jongeren. Re-Care is actief in Noord-Nederland en biedt interculturele en specialistische ambulante begeleiding aan mensen met complexe problemen en ondersteunt ouders van kinderen met beperkingen. Hun rol is om deze jongeren te ondersteunen en begeleiden, zodat ze een veilige basis hebben en zich kunnen ontwikkelen. Re-Care helpt hen met dagelijkse activiteiten zoals naar school gaan, boodschappen doen, koken, en het opbouwen van een sociaal netwerk. Ze werken ook aan hun weerbaarheid en zelfredzaamheid, zodat ze uiteindelijk zelfstandig kunnen wonen. In eerste instantie zijn 12 jongens opgevangen. Dat liep goed, daarom is na ongeveer een half jaar uitgebreid naar 24 opvangplaatsen voor de minderjarige vluchtelingen.

Waarom een jongerenopvang?
In december 2021 kwam er een vraag vanuit Nidos en Re-care voor het openen van een AMV-locatie in de gemeente Heerenveen. Re-care heeft een locatie gevonden in het centrum, welke gehuurd wordt van woningcorporatie Accolade. Het college heeft vlot een besluit genomen om de locatie te openen, omdat het college de noodzaak zag en deze groep jongeren niet in de kou wilde laten staan. In februari 2022 was er een akkoord om te openen. Er was toen corona, dus er is geen participatietraject gestart met inwoners. Omwonenden zijn wel geïnformeerd met een brief, daar kwamen geen reacties op.

Wat is er bereikt en geleerd?
De samenwerking tussen Nidos, Re-Care en de gemeente loopt erg goed. In het begin hadden de partijen vrij intensief contact met elkaar. Tijdens die periode is een goede verstandhouding en vertrouwensband ontstaan. Voor zowel Re-care als de gemeente was dit een nieuwe ervaring waarbij dingen mis kunnen gaan en er steeds naar oplossingen moet worden gezocht. Obstakels en lessen werden besproken. Daarnaast hadden (en hebben) alle partijen er vertrouwen in dat de ander het belang van de jongeren voor ogen houdt. Intussen zijn de overleggen afgeschaald naar ieder kwartaal. Inmiddels weten de partijen elkaar te vinden en houden ze elkaar goed op hoogte van ontwikkelingen.

In de zomer van 2022 was er een beetje overlast in de buurt. Sommige buurtbewoners hadden zorgen gebaseerd op aannames over het gedrag van de jongeren door onbekendheid met de doelgroep en er waren onduidelijkheden over de begeleiding en toezicht van de jongeren. Dankzij een buurtbijeenkomst

ontstond er meer wederzijds begrip en zijn de onduidelijkheden en aannames opgehelderd. Re-Care organiseerde ook een buurtbarbecue en een klein evenement met oud en nieuw. Door dit soort activiteiten is er goed contact met de buurt.

Daarnaast was er in eerste instantie geen Internationale Schakelklas in de buurt en moesten de jongeren met de bus naar Drachten, wat drempelverhogend was. Mede door deze locatie is er een ISK gestart in Heerenveen in augustus 2023, waar de jongeren nu heen kunnen. Het merendeel van de jongens is intussen doorgestroomd naar het mbo. Vrijwel alle jongens hebben een bijbaantje.

De doorstroom en vervolghuisvesting is een ingewikkeld vraagstuk. Intussen is het merendeel van de opgevangen jongens 18 jaar of ouder en stuk voor stuk willen zij graag uitstromen naar zelfstandig wonen. Helaas duurt het veel langer dan gehoopt voordat hier een oplossing voor is gevonden. Dit is met name voor de jongeren erg vervelend, maar ook voor Nidos en Re-care. Gelukkig geven ze de gemeente de ruimte en het vertrouwen om dit alsnog te regelen.

Momenteel is de gemeente, samen met andere Friese gemeenten, bezig met de Friese Urgentieverordening. Landelijk komt er namelijk een wet aan over mensen die met voorrang een sociale huurwoning woning kunnen krijgen. Deze wet wordt uitgewerkt in een urgentieverordening. Naast de wettelijke doelgroepen, kun je hier als gemeente(n) nieuwe doelgroepen aan toevoegen. In Fries verband is gezegd: zowel statushouders als AMV’ers moeten daar onderdeel van uitmaken. De verordening gaat naar verwachting in 2026 in (ook nog afhankelijk van de kabinetsplannen), de woningcorporaties staan daar achter. Heerenveen is daarnaast met een woningcorporatie aan het kijken of ze kamerverhuur beschikbaar kunnen stellen voor AMV-doorstroom als een pilot.

Tips voor andere gemeenten

- Probeer niet zelf het wiel opnieuw uit te vinden als je een AMV-locatie wilt openen, er zijn diverse gemeenten die hun ervaringen willen delen, waaronder Heerenveen.
- Je hoeft niet alles van tevoren perfect geregeld te hebben voordat een locatie er komt. Er zijn altijd zaken die je gaandeweg moet en kan uitzoeken. Houd de focus op waar je het voor doet en ga uit van vertrouwen. Alle partijen doen hun best en hebben hetzelfde doel voor ogen. In het begin is het zoeken, maar blijf met elkaar in gesprek, zowel intern bij de gemeente als met je partners.
- Stem intern de zaken goed af bij de gemeente. Wanneer een AMV'er 17,5 jaar wordt, moet er bijvoorbeeld een gesprek met de gemeente plaatsvinden om de overgang naar volwassenheid en zelfstandigheid voor te bereiden, inclusief huisvesting en benodigde ondersteuning. Zorg dat intern goed bekend is waarvoor de gemeente aan zet is. Evalueer deze gesprekken regelmatig.

3.2 Apeldoorn

Methodische begeleiding van jongeren: de sleutel tot succesvolle integratie
YOIN, lokale contractpartner van Nidos in Gelderland, biedt sinds 2016 opvang en begeleiding aan 52 AMV jongeren (M/V) met verblijfsstatus in Apeldoorn. Ze zijn verantwoordelijk voor de huisvesting en dagelijkse begeleiding. Naar schatting zijn er sindsdien 200-250 jongeren uit Apeldoorn zelfredzaam geworden bij YOIN. Alle jongeren starten met onderwijs in een Internationale Schakel Klas (ISK) en hebben vaak binnen korte tijd een bijbaan. De samenwerking tussen de gemeente, YOIN, Nidos, woningbouwcorporaties, werkleerbedrijf Lucrato, ISK, Vluchtelingenwerk en Buddy to Buddy berust op wederzijds vertrouwen. In complexe situaties wordt onderlinge ondersteuning geboden. Niet alle vraagstukken zijn oplosbaar, maar samenwerking kan bijdragen aan een werkbare benadering.

Door: Elli Elskamp (YOIN)

Hoe ziet de jongerenlocatie eruit?
De 52 jongeren wonen in diverse kleinschalige locaties. YOIN beheert twee kinderwoongroepen (KWG) voor 12 jongeren met 24-uurs begeleiding. Het gaat om één dubbele kleine wooneenheid met extra ondersteuning (KWE+) met 8 redelijk zelfstandig wonende jongeren en vijf woningen waar 3 à 4 jongeren samenwonen en ambulante begeleiding aanwezig is. De gemiddelde leeftijd van de jongeren is tussen de 16 en 20 jaar. Alle locaties zijn in 2016 geopend, op één na. De woningen zijn gelegen in gewone woonwijken in Apeldoorn. De financiering loopt vanuit het Rijk, en NIDOS gaat over selectie van de aanbestedende partijen.

Waarom een jongerenopvang?
In 2015 besloot de jeugdzorgorganisatie EntreaLindenhout om jongeren die door de oorlog in Syrië op de vlucht waren op te vangen en te begeleiden. Samen met Nidos en gemeente Apeldoorn werd YOIN (om het te onderscheiden van reguliere jeugdhulp) gestart. De gemeente Apeldoorn zag het opvangen van kinderen en jongeren als zeer belangrijk, en stelde, mede door de toewijding van het college, netwerk (zoals coöperaties en ISK) en middelen beschikbaar. YOIN vond snel locaties via actieve samenwerking en netwerken. De motivatie van EntraLindenhout is het opkomen voor jongeren in nood. De aanpak is gebaseerd op ‘meedoen en mee mogen doen’. De medewerkers zijn divers, vaak met zelf een vluchtverhaal en vervullen een voorbeeldrol voor de jongeren.

Wat is er bereikt en geleerd?
Jongeren behalen diploma’s, vinden werk, stichten gezinnen en bouwen een leven op. Ze maken deel uit van de wijk en de samenleving. Als er klachten zijn vanuit de buurt, dan zoeken we samen naar een oplossing. YOIN maakt gebruik van methodische begeleiding, waarbij het *6 domeinen instrument* wordt gebruikt. Deze landelijke methodiek ontwikkeld door NIDOS en contractpartners, helpt YOIN-begeleiders te achterhalen wat de begeleidingsbehoefte is in de 6 leefgebieden: zelfzorg, dagstructuur, sociaal netwerk, persoonlijk welbevinden, externe contacten en toekomstplanning. YOIN Apeldoorn heeft meegeschreven aan deze methodiek, vanwege hun jarenlange ervaring met opvang. De mooiste uitkomst: vijf voormalige bewoners, die rond 2016 bij ons zijn komen wonen, werken nu zelf als begeleiders bij YOIN, met een afgeronde mbo-zorgopleiding.

Tips voor andere gemeenten

> Denk vanuit vermogen van jongeren. Methodische begeleiding door de opvangorganisatie stelt jongeren in staat om gewoon mee te doen.

> Houdt geen grote inspraakavonden, want we zijn gewoon buren, geen asiellocatie.
> Zorg voor continuïteit bij ambtenaren en investeer in kennis. Denk systemisch, niet in losse ketens.
> Doe het samen. Start een AMV-klankbordgroep samen met betrokkenen. Jongeren willen niets liever dan meedoen én ertoe doen.
> Houdt rekening met de verschillende fases van migratie. Integratie vraagt tijd: je kunt aan gras trekken: maar het gaat er niet harder van groeien.

3.3 Amersfoort

Maatwerk en duurzame begeleiding van AMV-jongeren
Amersfoort biedt een ketenaanpak voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen van opvang tot zelfstandigheid. Amersfoort vangt relatief veel AMV'ers ten opzichte van andere gemeenten op in Nederland. De combinatie van de procesopvanglocatie van het COA, het aantal Nidos-huizen in de stad en de uitstroomplekken met woonbegeleiding maakt van Amersfoort een voorbeeld als het gaat om de kansen voor een opvangcontinuüm in de AMV-keten. Door nauwe samenwerking met partners als Nidos, Integratiewerk en De Tussenvoorziening wordt ingezet op stabiliteit, onderwijscontinuïteit en integratie. Innovaties zoals community-building bij De Pionier en verlengde opvang tot 21 jaar versterken de aanpak. Tegelijkertijd zijn er zorgen over veiligheid, psychische gezondheid en huisvesting. Amersfoort werkt actief aan oplossingen, met oog voor maatwerk, preventie en toekomstperspectief.

Door: Jessie Thevenet (gemeente Amersfoort)

Hoe ziet de jongerenlocatie eruit?
Amersfoort kent diverse opvang- en woonvormen voor AMV's, elk met een eigen functie in de keten van opvang tot zelfstandigheid. Er zijn 80 plekken op de POA-locatie en 50 plekken in Nidoshuizen: 18 plekken in een KWG, drie KWE's met 3 of 4 plekken en 16-20 plekken in een andere KWG-locatie voor met name Oekraïense AMV's. 27 AMV's verblijven in gezinsverband.

Verder zet de gemeente sinds 2017 tussenvoorzieningen/locaties in voor de uitstroom van de amv's uit de Nidos-huizen. Het gaat om een aantal onzelfstandige kamers in de stad, in combinatie met woonbegeleiding door de Tussenvoorziening. De integratiebegeleiding van de jongeren wordt uitgevoerd door Stichting Integratiewerk. Het betreft op dit moment 15 plekken in totaal. Mogelijkheden tot uitbreiding van deze plekken wordt verkend.

Jongeren zijn 15 tot 21 jaar, vaak afkomstig uit Syrië of Eritrea. De begeleiding is afgestemd op hun ontwikkelbehoeften, met aandacht voor trauma, integratie, woonvaardigheden en (financiële) zelfredzaamheid. Twee voorbeelden van de tussenvoorzieningen uit Amersfoort:

- **Het Plot** is een tussenvoorziening met onzelfstandige kamers en intensieve woonbegeleiding, bedoeld voor jongeren die uitstromen uit Nidos-huizen en waar ook andere doelgroepen gehuisvest worden. Hier ligt de nadruk op het aanleren van woonvaardigheden en het omgaan met zelfstandigheid. In de praktijk komen hier soms trauma's aan de oppervlakte, wat kan leiden tot overlast. Daarom wordt momenteel gewerkt aan een herijkte aanpak gericht op herstel en het versterken van leefbaarheid. De woonbegeleiding is hier essentieel. Deze wordt waar mogelijk in collectief verband aangeboden en waar nodig aangevuld met individuele ondersteuning.
- **De Pionier** is een zelfstandige woonvorm met studio's. De Pionier betreft een vorm van gemengd wonen, waar wordt ingezet op community-building door onder andere een community-coach: jongeren helpen elkaar, koken samen, onderhouden hun woonomgeving en bouwen aan een sociaal netwerk. Deze vorm stimuleert eigenaarschap en sociale cohesie.

Waarom een jongerenopvang?
De opvanglocaties zijn ontstaan vanuit de noodzaak om AMV's continuïteit te bieden in opvang, onderwijs, begeleiding en huisvesting. De gemeente Amersfoort en haar bestuur nemen regie, met steun van ketenpartners. De aanpak is gebaseerd op gedeelde verantwoordelijkheid, het beperken van

verhuisbewegingen en het bieden van toekomstperspectief in een doorgaande lijn. Innovaties zijn o.a. verlengde opvang tot 21 jaar, maatwerk in onderwijs en inzet op zwemveiligheid. De opvang sluit aan bij de Utrechtse AMV-tafel, waarin regionale samenwerking centraal staat. De aanpak is flexibel en gericht op het versterken van basisvoorzieningen, preventie en veiligheid.

Wat is er bereikt en geleerd?
Jongeren volgen onderwijs, bouwen netwerken op en ontwikkelen zelfstandigheid. De uitstroom naar zelfstandige woonvormen verloopt grotendeels succesvol, mede dankzij begeleiding en community-building. Er is aandacht voor psychische gezondheid, met inzet van gedragsdeskundigen en jongerenwerk. Tegelijkertijd zijn er uitdagingen zoals overlast, trauma's en beperkte en/of dure huisvesting. De gemeente werkt aan versterking van preventie, veiligheid en zorgstructuur. De aanpak wordt jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld.

Tips voor andere gemeenten

> Zorg voor regie als gemeente in de gehele keten. De keten omvat o.a. verschillende vormen van opvang en huisvesting, onderwijs, zorg, inburgering, veiligheid en integratie. Overzie wie en wat nodig is om dat goed te organiseren (op regionaal niveau).
> Investeer in begeleiding: jongeren hebben structuur, zorg en perspectief nodig. Zoek naar partijen die goed met de jongeren om kunnen gaan en hen begrijpen. Zie het niet alleen als de plicht van de gemeente om dit te organiseren, maar ook als een kans voor een ondernemende gemeente die zorg biedt aan haar inwoners.
> Beperk verhuisbewegingen: behoud schoolcontinuïteit en netwerk. Maak hier op regionaal of provinciaal niveau afspraken over.
> Zie het potentieel van deze jongeren: wie hen echt ziet, ziet veerkracht, ambitie en betrokkenheid in je gemeenschap. Gebruik deze visie ook om het college van B&W te motiveren om de jongeren op te vangen.

3.4 Amstelveen

Effectieve ondersteuning voor AMV-jongeren: een geïntegreerde aanpak
De AMV-locatie in Amstelveen biedt sinds januari 2024 opvang en begeleiding aan 60 AMV jongens in asielprocedure of met verblijfsstatus. Vrijwilligers uit de buurt ondersteunen actief bij activiteiten, koken en huiswerk. De jongeren zijn intussen ingestroomd in het onderwijs (schakelklassen en mbo). Enkele doen vrijwilligerswerk bij o.a. het Amsterdamse Bostheater. De inzet van een pedagogisch coach en jongerenwerker blijkt succesvol: jongeren zoeken actief contact bij problemen. De gemeente Amstelveen speelt een faciliterende rol. De aanpak kenmerkt zich door sterke samenwerking met ketenpartners en betrokkenheid van de buurt. Betrokken organisaties zijn COA, Nidos, scholen, vrijwilligersorganisaties en de gemeente Amstelveen.[10]

Door: Anouschka Bezuijen (gemeente Amstelveen)

Hoe ziet de jongerenlocatie eruit?
Het betreft een procesopvanglocatie voor 60 jongens tussen de 15 en 18 jaar, voor de duur van vijf jaar. Het zijn gestapelde units met vier jongens op één kamer, met gedeelde voorzieningen, recreatie en kantoorruimten. Er is 24 uur per dag beveiliging en toezicht. De financiering en begeleiding wordt geregeld vanuit het COA. Iedere (minderjarige) jongere heeft een voogd vanuit Nidos.

Waarom een jongerenopvang?
Vooruitlopend op de Spreidingswet nam het gemeentebestuur van Amstelveen het initiatief om opvang te realiseren voor AMV'ers, vanwege het tekort aan geschikte plekken. In samenwerking met het COA werd een passende locatie gevonden. De gemeente heeft een faciliterende en coördinerende rol. Er zijn diverse ondersteunende maatregelen getroffen zoals de inzet van een coördinator vluchtelingen, onderwijscoördinator, jongerenwerk, lessen over budgettering en leerplicht op school. De jongeren kunnen gebruik maken van de Meedoenbalie in het azc in Amstelveen (voor toeleiding naar (vrijwilligers)werk. Bij de Meedoenbalie is ook een werkmakelaar vanuit de gemeente aangesloten. Ook zijn er sport- en cultuuractiviteiten opgezet via het Sportbedrijf en het Jeugdfonds.

Wat is er bereikt en geleerd?
De jongeren zijn geworteld in Amstelveen en hebben een netwerk opgebouwd. Ze maken gebruik van een breed aanbod van sport, muziek en cultuur via maatschappelijke organisaties. De scholen, het ISK Novacollege en Futuris, boden een goede start dankzij uitgebreide intakes. Het verzuim nam later toe (>50%), mogelijk door stress over verblijfprocedures. De grote locatie maakt individuele begeleiding lastig. De docenten hebben een nauw contact met de jongeren. In 2024/2025 stroomden 16 jongeren door naar het mbo, in 2026 zullen 25 jongeren doorstromen naar het mbo of naar inburgering. De inzet van een pedagogisch coach en jongerenwerken blijken effectief: jongeren zoeken actief hulp bij problemen.

Tips voor andere gemeenten

> Zet extra in op leerplicht/jongerenwerk. Schoolverzuim is een probleem. Hierop is een motiverende aanpak nodig.

[10] In Amstelveen is tevens sinds 1 november 2022 een kleinschalige woonunit van Nidos gevestigd waar 7 jongens met verblijfsstatus worden opgevangen, onder begeleiding van Movement on the Ground. Vanwege de focus op één casus voor dit rapport, is deze voorziening in de tekst buiten beschouwing gelaten.

> Faciliteer sport/culturele activiteiten. Het COA heeft hiervoor een laag budget en de jongeren hebben vaak geld tekort.
> Zorg tevens voor opvangmogelijkheden in een kleinschalige wooneenheid in jouw gemeente.
> Zet een projectleider/coördinator onderwijs in voor samenhang en continuïteit in de ondersteuning van AMV-leerlingen op school. Zo wordt de zorgstructuur versterkt en ontvangen de AMV-leerlingen sneller passend onderwijs.
> Betrek de omwonenden tijdig bij de communicatie, wees open en transparant. Neem zorgen serieus, maar leg niet de nadruk op veel voorzorgsmaatregelen. Dit kan juist het gevoel van onveiligheid versterken.

3.5 Schouwen-Duiveland

Jongeren begeleiden vanuit herkenning en nabijheid
Sinds september 2023 biedt de gemeente Schouwen-Duiveland, samen met Nidos en Alleen Samen Zorg (ASZ), opvang aan 16 AMV-jongeren in de Victoriakliniek in Zierikzee, een kinderwoongroep (KWG). Hier leren zij basisvaardigheden voor zelfstandig wonen in Nederland. Bij doorstroom naar zelfstandigheid verhuizen zij naar een Kleine Wooneenheid (KWE), waar zij tot hun 21e kunnen blijven. De aanpak kenmerkt zich door nauwe samenwerking met lokale partners, transparante communicatie met omwonenden en inzet van begeleiders met een vergelijkbare achtergrond met wie de jongens zich kunnen identificeren. De opvang verloopt over het algemeen positief doordat de jongeren goed begeleid worden, actief deelnemen aan school, bijbaantjes en sport, en zich respectvol gedragen. Dit versterkt het vertrouwen van omwonenden.

Door: Aukje Postma (gemeente Schouwen-Duiveland)

Hoe ziet de jongerenlocatie eruit?
De jongeren in de KWG verblijven in een verbouwde verdieping van de Victoriakliniek, een gebouw in Zierikzee waar veel zorggerelateerde organisaties gevestigd zijn. De locatie biedt plek aan 16 jongeren van 15 tot 18 jaar. De opvang is gestart in september 2023 en wordt gefinancierd via Nidos. Begeleiding is 24/7 aanwezig via Alleen Samen Zorg (ASZ), de lokale contractpartner van Nidos. Wanneer ze wat ouder zijn en bij voldoende zelfstandigheid stromen de jongeren door naar een KWE. De KWE in Zierikzee is een vrijstaande woning met veel persoonlijke ruimte voor 6 jongeren. Deze woning is gekocht door een vastgoedpartij in opdracht van Nidos. In deze woning is de nabijheid van begeleiding gegarandeerd, omdat het in de buurt zit van de Victoriakliniek.

Waarom een jongerenopvang?
In het kader van de Uitvoeringsagenda Flexibilisering Asielketen werd provinciaal gewerkt aan een verdeling en opvang van nieuwkomers, waaronder AMV'ers. Schouwen-Duiveland gaf hier proactief invulling aan door niet alleen de afgesproken 8-12 AMV'ers op te vangen, maar 16 plekken te realiseren toen er geschikte huisvesting beschikbaar kwam. De gemeente maakte vooraf duidelijke procesafspraken met alle betrokken partners (Nidos, ASZ, VluchtelingenWerk en verschillende afdelingen van de gemeente) en legde verantwoordelijkheden per domein vast. Dit zorgde voor een versoepeling van de uitvoering en de samenwerking.

De gemeente Schouwen-Duiveland ziet de opvang van AMV'ers als een (regionale) maatschappelijke verantwoordelijkheid. Daarnaast ziet het opvang en begeleiding van AMV-jongeren als een kans om de lokale gemeenschap te verrijken met jonge, gemotiveerde inwoners die bijdragen aan integratie van familieleden wanneer ze herenigd worden met hun gezin. Tenslotte ziet de gemeente het potentieel van deze jongeren voor de arbeidsmarkt. Met name in Schouwen-Duiveland waar de gemeente last heeft van vergrijzing en er grote arbeidstekorten zijn in bijvoorbeeld de horeca.

Wat is er bereikt en geleerd?
De jongeren doen het goed: ze gaan naar school, hebben bijbaantjes en sporten. De begeleiding is stevig en nabij, wat zorgt voor rust en structuur. De jongeren kunnen zich identificeren met de begeleiders van ASZ wat erg helpend is. Een groot aantal van de begeleiders van ASZ heeft ook een migratie- dan wel vluchtelingenachtergrond en spreekt soms dezelfde taal als de jongeren.

De grootste uitdaging blijft schoolverzuim. Schouwen-Duiveland gaat daar onder andere actief op sturen met sleutelpersonen uit de gemeenschap. Zij kunnen voorlichting geven over de toegevoegde waarde van een diploma voor je toekomst. Op deze manier kunnen jongeren gestimuleerd worden om toch naar school te gaan. Er is ook een samenwerking met de Internationale Schakelklassen (ISK) in Middelharnis en de leerplichtambtenaar.

In eerste instantie was er weerstand vanuit omwonenden tegen de opening van de KWE-locatie. Inmiddels gaat het erg goed: de jongeren zorgen niet voor overlast en hebben soms ook contact met omwonenden. Er komen omwonenden op bezoek en de jongeren koken dan voor hen. Er wordt driemaal per jaar een omwonendenoverleg georganiseerd op een neutrale locatie waarbij de gemeente, Nidos, ASZ, een sociaal maatschappelijk opbouwwerker en een mediator aanwezig zijn. Daarmee wordt vertrouwen en transparantie gecreëerd.

Tips voor andere gemeenten

- Begin vroeg met voorlichting aan jongeren (via de Nidos contractpartner) over hun rechten, plichten en toekomstperspectief. Wacht niet tot de jongeren bijna 18 zijn. Zo vergroot je een doorgaande lijn waarbij jongeren via school Nederlands leren, in plaats van dat ze uitvallen en in een regulier inburgeringstraject terecht komen vanaf hun 18e.
- Communiceer transparant met omwonenden en organiseer informele bijeenkomsten met een mediator om te bouwen aan vertrouwen en in gesprek te blijven als er weerstand is. Aandacht voor mogelijke zorgen van omwonenden is heel belangrijk.
- Zorg voor herkenbare begeleiding: begeleiders met een vergelijkbare achtergrond of sleutelpersonen maken het verschil.
- Zie AMV'ers als kans: zij kunnen bijdragen aan de lokale gemeenschap, werken in sectoren waar arbeidstekorten zijn en gezinsintegratie bevorderen.
- Maak duidelijke procesafspraken met alle partners en leg verantwoordelijkheden vast.

3.6 Tilburg

Een goede start en opvang, begeleiding en huisvesting in een doorlopende lijn
De gemeente Tilburg biedt al tientallen jaren opvang voor AMV-jongeren op kleinschalige opvang- en woonvoorzieningen. De gemeente heeft daarbij een sterke regierol in het proces van opvang, huisvesting en begeleiding van de jongeren. Met name de integrale aanpak en focus op samenwerking, een doorlopende lijn in opvang en begeleiding met een stevige inzet op preventie blijkt succesvol. We werken nauw samen in het Tilburgs AMV netwerk: COA, Nidos, Sterk Huis (contractpartner Nidos), Woningcorporaties, R-newt jongerenwerk, Vluchtelingenwerk en onderwijs.

Door: Iris de Kok (gemeente Tilburg)

Hoe ziet de jongerenlocatie eruit?
Op dit moment (juli 2025) zijn er 44 Kleinschalige Woonvoorzieningen (KWV) met plekken voor jongeren in de asielprocedure of zonder status en 48 Kleinschalige Opvang (KSO) plekken voor jongeren met status. Daarnaast bood de gemeente verschillende noodopvanglocaties en wordt gewerkt aan een nieuwe locatie voor 50 jongeren. Het plan voor deze nieuwe locatie is de vorm van een landingsplek voor jongeren die nog in procedure zitten, maar kunnen blijven wanneer zij een verblijfsvergunning ontvangen. Alle partners zijn betrokken bij deze locatie waar het draait om een zachte landing en een goede ontwikkeling voor de jongeren. Naast de Nidos, COA en Sterk Huis is ook school, jongerenwerk en sportcoaching aanwezig.

Waarom een jongerenopvang?
Gemeente Tilburg zet in op een integrale aanpak gericht op een doorgaande lijn. Het integraal organiseren van de opvang en begeleiding komt voort uit de visie van de gemeente op een goede start. Het is essentieel om verhuisbewegingen te verminderen en vanaf dag 1 goede begeleiding in te richten die naadloos overloopt in jongerenwerk na 18 jaar. Ook wil de gemeente beantwoorden aan de urgente vraag naar huisvestingsmogelijkheden voor deze kwetsbare groep. Zo is de gemeente op zoek naar een nieuwe locatie voor 50 AMV-jongeren om hen vanuit Ter Apel een landingsplek te bieden in de stad/regio. Dit komt voort uit de gezamenlijke visie van Sterk Huis en de gemeente om AMV-jongeren de behoefte aan een veilige plek centraal te stellen en niet de procedure. Dit betekent dat op de landingsplek jongeren aankomen direct vanuit Ter Apel, en daar blijven totdat zij op basis van ontwikkeling toe zijn aan een volgende stap naar zelfstandigheid, onafhankelijk van of/wanneer zij een vergunning krijgen. Wanneer ze toe zijn aan een meer zelfstandige woonvorm, dan stromen ze door naar een Kinderwoongroep (KWG) of Kleine Wooneenheid (KWE) binnen de regio Tilburg. Op deze manier creëren de partners een doorgaande lijn in opvang, huisvesting en begeleiding zonder breuken in voogdij, begeleiding of onderwijs. Dit betekent dat ook jongeren die nog in de asielprocedure zitten begeleiding krijgen van de contractpartner, gericht op een goede start, en integratie in onze stad. Jongeren die een afwijzing krijgen stromen door naar een Kleinschalige Woon Voorziening (KWV) van het COA in onze stad.

Wat is er bereikt en geleerd?
We hebben een nauwe lokale samenwerking tussen alle AMV partners. Daarmee zijn we in staat om voor de Tilburgse jongeren doorlopende opvang, huisvesting en begeleiding te bieden. We hebben als gemeente sterk geïnvesteerd in de expertise van ons jongerenwerk voor de doelgroep AMV. Zodat zij de begeleiding overnemen na 18 jaar (of na 21) wanneer de begeleiding vanuit de contractpartner van Nidos, Sterk Huis, stopt. We hebben in samenwerking met Sterk Huis en jongerenwerk een ‘dakpanconstructie’ opgezet. De dakpanconstructie betekent dat Sterk Huis soms jongerenwerk inzet

vanuit hun middelen wanneer de jongeren een vorm van begeleiding nodig hebben die beter aansluit bij het jongerenwerk. Daarmee wordt maatwerk geboden door een hechte samenwerking tussen de zorgaanbieder en de meer out-reachende jongerenwerker. Daarnaast heeft de gemeente ook een noodfonds beschikbaar gesteld. Op deze manier kan ook, wanneer een jongere na 21 in de problemen komt en aanklopt bij jongerenwerk, direct begeleiding van Sterk Huis ingezet worden zonder dat er gewacht hoeft te worden op een indicatie vanuit de WMO. Bijvoorbeeld wanneer het gaat om dreigende daklоosheid. Bij een acute hulpvraag kan er snel geschakeld worden tussen beide begeleidingspartijen waardoor jongeren niet tussen wal en schip vallen.

Tips voor andere gemeenten

- Neem als gemeente een stevige regierol. Maak duidelijke afspraken over rollen en verantwoordelijkheden, alleen samen kun je stappen zetten. Ieder vanuit eigen verantwoordelijkheid. Het is belangrijk om te investeren in een goede relatie met alle partners.
- Investeer in een goede overgang van professionele begeleiding (contractpartner Nidos), naar ambulante begeleiding en lokaal jongerenwerk. Gebruik daarvoor ook de expertise en betrokkenheid van lokale partijen.
- Ga regelmatig met jongeren in gesprek vanuit de gemeente. Organiseer jongerenavonden samen met het jongerenwerk of de contractpartner om zo op belangrijke thema's input te vragen van de AMV-jongeren zelf. Daarmee laat je je gezicht zien als gemeente, en leer je de jongeren beter kennen.

4 Aandachtspunten

Op basis van de zes praktijkvoorbeelden komen een aantal belangrijke aandachtspunten naar voren gericht aan gemeenten en hun samenwerkingspartners. In de laatste paragraaf (4.4.) gaan we in op enkele vraagstukken die uit de praktijkvoorbeelden zijn voortgekomen en waarover gemeenten graag meer kennis willen opdoen.

4.1 Zorg voor passende opvang en begeleiding van AMV-jongeren

1. Zorg voor opvangmogelijkheden in kleinschalige wooneenheden. Gemeenten kunnen in samenwerking met COA, Nidos en woningcorporaties kleinschalige opvanglocaties helpen identificeren en de voorwaarden (zoals veiligheid, woonomgeving) scheppen voor de realisatie.
2. Zorg voor ervaren jongeren/jeugdwerk organisaties en toegankelijke en continue begeleiding; ervaringsdeskundige begeleiders met een vergelijkbare achtergrond of sleutelpersonen kunnen een groot verschil maken. Gemeenten kunnen contracten afsluiten met lokale welzijnsorganisaties, jongerenwerk of maatschappelijke partners en belangrijke competenties (bijv. cultuursensitief werken, traumasensitief werken), meenemen in de keuzes, selectie en afspraken van, en met, aanbieders.
3. Begin vroeg met voorlichting aan jongeren over hun rechten, plichten en toekomstperspectief. Idealiter al vroeg in de keten (noodopvang, aanmeldcentrum). Hoewel dit onder de taken van het COA valt, kunnen gemeenten, in samenwerking met scholen, GGD en maatschappelijk organisaties bijdragen aan vroege voorlichting vooral vanuit het perspectief van doorstroom naar gemeentelijke opvang.
4. Zet een projectleider/coördinator onderwijs in voor continuïteit in de ondersteuning van AMV-leerlingen op school. Gemeenten kunnen deze coordinator inzetten via leerplicht, onderwijsbeleid en samenwerking met scholen.

4.2 Betrek omwonenden en de lokale gemeenschap

1. Communiceer transparant met omwonenden en organiseer informele bijeenkomsten, eventueel met een mediator. De kracht van kleinschalige opvang is dat het past bij wijken en buurten; betrek het perspectief van nabijheid. Gemeenten hebben hierin een regierol, zoals blijkt uit de diverse praktijkvoorbeelden.
2. Betrek de jongeren zelf in een AMV-klankbordgroep of werkgroep. Jongeren worden graag actief betrokken, zodat zij kunnen bijdragen en zich gewaardeerd voelen. Gemeenten kunnen een aparte klankbordgroep instellen maar ook proberen deze jongeren te verbinden met bestaande jongerenraden in het sociaal domein of het te integreren in jongerenparticipatiebeleid.
3. Zie AMV-jongeren als kans voor een lokale veerkrachtige en betrokken gemeenschap, betrek het sociaal en economisch potentieel van jongeren. Gemeenten kunnen dit stimuleren via integratiebeleid, of beleid rond diversiteit en inclusie. En door het faciliteren van sport- en cultuuractiviteiten voor de jongeren; betrek vrijwilligersorganisaties.

4.3 Investeer in lokale en regionale samenwerking

1. Neem als gemeente de regie in de hele keten: opvang, huisvesting, onderwijs, zorg, inburgering, veiligheid en integratie en organiseer waar nodig op regionaal niveau (bijv. verhuisbewegingen en schoolcontinuïteit).
2. Maak duidelijke procesafspraken met alle partners en leg verantwoordelijkheden vast. Dit hoeft niet meteen aan het begin, houdt een lerende en open benadering, blijf met elkaar in gesprek en ontwikkel afspraken gaandeweg. Anticipeer op de overgang naar zelfstandigheid, vanaf de leeftijd van 17,5.

4.4 Ontwikkel en deel kennis over effectieve aanpakken

1. Begrijpen van oorzaken van schoolverzuim: schoolverzuim is veelzijdig en “gebrek aan motivatie” heeft uiteenlopende oorzaken, ook onder “reguliere” jongeren.[11] Voor alleengaande jongeren in asielprocedures spelen daarnaast systeemobstakels buiten de directe schoolrelatie- en omgeving een belangrijke rol.
2. Identificeren van, en kennisdeling over, aanpakken om schoolverzuim te verminderen. Een geïsoleerde persoonsgerichte aanpak zal weinig effectief zijn als de structurele aspecten (stress rond verblijfprocedures en wachttijden, verhuizingen, wisselende begeleiding etc.) niet integraal worden aangepakt op gemeentelijk en landelijk niveau en worden verbonden aan lopende initiatieven rond motivatie in de jeugdzorg en zorg en veiligheid voor jongeren.
3. Ervaringen in kaart brengen met innovatieve woonvormen en vervolghuisvesting (verlengde opvang, uitstroom, zelfstandige huisvesting & begeleiding, flexwoningen).
4. Het verkennen van de mogelijkheden voor landelijk beleid om dakloosheid en overlast onder jongeren met een vluchtelingenachtergrond te voorkomen. Dit vraagt om een combinatie van preventie, maatwerk, en samenwerking tussen verschillende domeinen en aansluiting bij bestaand beleid. Ook op regionaal niveau kunnen hier afspraken over worden gemaakt.

[11] Schoolverzuim aanpakken - Een wetenschappelijke onderbouwing | Nederlands Jeugdinstituut

Colofon

Platform31
Den Haag, oktober 2025

Auteurs: Elsbet Lodenstein, Eva Vermeulen, Rebecca Jongkind
Redactie: Platform31
Coverbeeld: Designed by Freepik

Platform31
Bestuurders, beleidsmakers, professionals, inwoners en ondernemers zoeken oplossingen voor complexe vraagstukken in stad en regio. Hoe komen we tot een inclusieve en duurzame samenleving? Met voldoende woningen in een passende omgeving. Waar een innovatieve overheid en economie bijdragen aan brede welvaart. Om tot toekomstbestendige oplossingen te komen, brengen we partijen bij elkaar en onderzoeken we maatschappelijke opgaven in samenhang. We signaleren trends en verbinden beleid, praktijk en wetenschap. Zo komen we samen tot een aanpak waar bestuurders en uitvoerders direct mee aan de slag kunnen. De oplossingen houden we niet voor onszelf: iedereen profiteert mee van de resultaten.

Postbus 30833, 2500 GV Den Haag
www.platform31.nl

Deze publicatie kwam tot stand in samenwerking met de werkgroep AMV van de G40 en de VNG. Deze werkgroep is gericht op het uitwisselen en bundelen van kennis, ervaringen en beleidsinspanningen rond de opvang, begeleiding en integratie van AMV-jongeren in Nederland. Gemeenten die meer willen weten over deze werkgroep kunnen een email sturen naar: G40vena@tilburg.nl. Daarnaast kunnen gemeenten via het VNG Forum Asiel en Integratie informatie vinden en uitwisselen over het thema AMV.

Bij vragen voor Nidos over voogdijzaken en opvanggezinnen kun je terecht bij de desbetreffende jeugdbeschermer en/of regiomanager Voogdij. Is deze je niet bekend, neem dan contact op met één van de regiokantoren: Contact - Nidos. Bij vragen voor Nidos over kleinschalige opvanglocaties, kun je terecht bij de accountmanager Opvang en/of contractpartner van de regio. Is deze je niet bekend, neem dan contact op met bureauopvang@nidos.nl.

Hoewel grote zorgvuldigheid is betracht bij het samenstellen van dit rapport, aanvaarden Platform31 en de betrokkenen geen enkele aansprakelijkheid uit welke hoofde dan ook voor het gebruik van de in deze publicatie vermelde gegevens. Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt mits de bron wordt vermeld.

Verantwoording

Dit rapport kwam tot stand door de volgende werkwijze van Platform31:

- Brede oproep aan gemeenten om praktijkvoorbeelden te delen (in de Vergunninghouders en Asiel themagroep van de G40 en op het VNG Forum).
- Consultatie met Nidos over mogelijke gemeentelijke praktijkvoorbeelden.
- Longlist van 17 mogelijke praktijkvoorbeelden.
- Shortlist van 8 praktijkvoorbeelden geselecteerd op basis van diversiteit in aanpak (bijv. nadruk op doorstroom, onderwijs, begeleiding, geografische spreiding, ontstaan initiatief (opvang >1 jaar operationeel), beschikbare informatie, bereidheid gemeente of begeleidende partij om praktijkvoorbeeld te documenteren. Twee gemeenten vonden het te vroeg om hun ervaring te delen of hadden geen tijd om bij te dragen.
- Uitnodiging aan gemeenten om volgens een sjabloon het praktijkvoorbeeld te documenteren. Complementaire interviews en feedback op versies door Platform31 en redactie van definitieve versies.
- Synthese van de adviezen door Platform31.